

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

19.09.2024 р.

Одеса

№ 65/87-р/к

Справа № 65/47-10/2024

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Виконавчий комітет Миколаївської міської ради рішенням від 12.07.2023 № 506 «Про затвердження Порядку відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України» визначив комунальне підприємство Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба» єдиним надавачем ритуальних послуг, якому відшкодовуються витрати за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на території міста Миколаєва, внаслідок чого цей суб'єкт господарювання опинився у привілейованому становищі порівняно із конкурентами.

За результатами розгляду адміністративною колегією Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України справи № 65/47-10/2024 такі дії виконавчого комітету Миколаївської міської ради визнано антиконкурентними діями, що стосувалися надання окремому суб'єкту господарювання переваг, які ставили його у привілейоване становище стосовно конкурентів, що могло призвести до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг з копання могил, які є порушенням, передбаченим пунктом 3 статті 50 та абзацом сьомим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Під час розгляду справи № 65/47-10/2024 виконавчим комітетом Миколаївської міської ради припинено порушення законодавства про захист економічної конкуренції шляхом прийняття рішення від 24.07.2024 № 1270 «Про затвердження Порядку відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України», на підставі якого рішення від 12.07.2023 № 506 «Про затвердження Порядку відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України» втратило чинність.

Адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 65/47-10/2024 про порушення виконавчим комітетом Миколаївської міської ради законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 3 статті 50 та абзацом сьомим частини другої

статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання відділу досліджень і розслідувань в Миколаївській області Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 16.08.2024 № 65-03/152-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 09.07.2024 № 65/55-рп/к (далі – Розпорядження) розпочато розгляд справи № 65/47-10/2024 за ознаками вчинення виконавчим комітетом Миколаївської міської ради порушення, передбаченого пунктом 3 статті 50, абзацом сьомим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, що стосуються надання окремому суб'єкту господарювання переваг, які ставлять його у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до обмеження конкуренції.
- (2) Листом від 09.07.2024 № 65-02/2062е за місцезнаходженням виконавчого комітету Миколаївської міської ради направлено копію Розпорядження з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення за трекномером 0600940688229.
- (3) Згідно з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення за трекномером 0600940688229 копію Розпорядження отримано виконавчим комітетом Миколаївської міської ради 17.07.2024.
- (4) Листом від 19.08.2024 № 65-02/2837е за місцезнаходженням виконавчого комітету Миколаївської міської ради направлено копію подання від 16.08.2024 № 65-03/152-П з попередніми висновками у справі № 65/47-10/2024 (далі – Подання з попередніми висновками) з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення за трекномером 0600954060524.
- (5) Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення за трекномером 0600954060524 копію Подання з попередніми висновками отримано виконавчим комітетом Миколаївської міської ради 27.08.2024.

2. Відповідач

- (6) Відповідачем у справі є орган місцевого самоврядування – виконавчий комітет Миколаївської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи «(інформація, доступ до якої обмежено)»; місцезнаходження юридичної особи згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: «(інформація, доступ до якої обмежено)»).
- (7) Виконавчий комітет Миколаївської міської ради здійснює свої повноваження відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».
- (8) Частиною першою статті 16 цього Закону передбачено, що органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (9) Відповідно до абзацу одинадцятого статті 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчий комітет Миколаївської міської ради є виконавчим органом Миколаївської міської ради, створеним Миколаївською міською радою для здійснення виконавчих функцій і повноважень місцевого самоврядування у межах, визначених цим та іншими законами, тобто є органом місцевого самоврядування.

3. Опис ринку, на якому відбулися антиконкурентні дії Відповідача

- (10) Південним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) на виконання доручення голови Відділення від 10.04.2024 № 65-03/23-вд з метою забезпечення виконання завдань, покладених на Відділення законодавством про захист економічної конкуренції, проведено дослідження щодо дотримання виконавчим комітетом Миколаївської міської ради законодавства про захист економічної конкуренції у сфері ритуальних послуг, зокрема послуг з копки могили для загиблого (померлого) військовослужбовця Збройних сил України та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.
- (11) Статтею 1 Закону України «Про поховання та похоронну справу» визначено, що поховання – це діяльність відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у межах повноважень, визначених цим Законом, а також суб'єктів господарювання, спрямована на:
  - забезпечення належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого (далі – тіла);
  - забезпечення права громадян на захоронення їхнього тіла відповідно до їх волевиявлення, якщо таке є;
  - створення та експлуатацію об'єктів, призначених для поховання, утримання і збереження місць поховань;
  - організацію і проведення поховань померлих та/або загиблих (далі – померлих);
  - надання ритуальних послуг, реалізацію предметів ритуальної належності.
- (12) Відповідно до абзаців дев'ятнадцятого та двадцять другого статті 2 цього ж Закону:
  - поховання померлого – це комплекс заходів та обрядових дій, які здійснюються з моменту смерті людини до поміщення труни з тілом або урни з прахом у могилу або колумбарну нішу, облаштування та утримання місця поховання відповідно до звичаїв та традицій, що не суперечать законодавству;
  - ритуальні послуги – це послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання.
- (13) За умовами частини першої статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами.
- (14) Згідно з пунктом 3 частини п'ятої статті 8 цього ж Закону органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції створюють ритуальні служби.
- (15) Частиною першою статті 9 Закону України «Про поховання та похоронну справу» передбачено, що ритуальні служби – це спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону.
- (16) Відповідно до частини першої статті 10 зазначеного Закону та пункту 4 Необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, затвердженого наказом Державного комітету України з

питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1112/9711, (далі – Необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення) надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу», здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності.

- (17) За нормою частин першої та другої статті 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу» особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг. Ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовленням, крім випадків, передбачених законом.
- (18) Аналогічні норми передбачені частиною першою пункту 3, пунктом 5 та частиною першою пункту 8 Необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення.
- (19) Згідно з Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, затвердженим наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710, до таких послуг належать:
  - 1) Оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання.
  - 2) Оформлення свідоцтва про поховання.
  - 3) Копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).
  - 4) Монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу.
  - 5) Кремація тіл померлих.
  - 6) Поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю.
  - 7) Зберігання урн з прахом померлих у крематорії.
  - 8) Організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України.
  - 9) Запаювання оцинкованої труни.
  - 10) Замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.
- (20) З огляду на наведене, ритуальні послуги із зазначеного вище переліку надаються або безпосередньо ритуальною службою відповідної територіальної громади, або суб'єктами господарювання, які уклали договори про надання ритуальних послуг з відповідною ритуальною службою, або сільським головою відповідної територіальної громади.
- (21) Відповідно до Положення про порядок поховання та похоронну справу, а також порядок надання ритуальних послуг на території міста Миколаєва, затвердженого рішенням Миколаївської міської ради від 31.05.2012 № 17/8, ритуальна служба – це комунальне підприємство Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба» (далі –

КП ММР «Миколаївська ритуальна служба»), яке здійснює організацію поховання померлих і надання ритуальних послуг, реалізацію предметів ритуальної належності.

- (22) Виконавчим комітетом Миколаївської міської ради 12.07.2023 ухвалено рішення № 506 (далі – Рішення № 506), яким затверджено Порядок відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.
- (23) За інформацією виконавчого комітету Миколаївської міської ради, наданою листом від 01.05.2024 № 5340/02.02.01-40/08/8/24 (вх. № 65-01/1340 від 09.05.2024), у період з липня по грудень 2023 року мали право надавати ритуальні послуги з копання могили такі суб'єкти господарювання:
- фізична особа-підприємець Кременецький Олександр Євгенович, РНОКПП¹ «(інформація, доступ до якої обмежено)», на підставі рішення виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 14.04.2017 № 303 «Про встановлення суб'єктам господарювання тарифів на оплату окремих видів ритуальних послуг»;
  - товариство з обмеженою відповідальністю «Довник-Бізнес», ідентифікаційний код юридичної особи «(інформація, доступ до якої обмежено)», на підставі рішення виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 27.06.2019 № 651 «Про встановлення суб'єктам господарювання тарифів на оплату окремих видів ритуальних послуг»;
  - фізична особа-підприємець Головка Наталія Вікторівна, РНОКПП «(інформація, доступ до якої обмежено)», на підставі рішення виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 10.04.2023 № 195 «Про встановлення суб'єктам господарювання тарифів на оплату окремих видів ритуальних послуг»;
  - фізична особа-підприємець Витвицький Валентин Іванович, РНОКПП «(інформація, доступ до якої обмежено)», на підставі рішення виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 10.04.2023 № 195 «Про встановлення суб'єктам господарювання тарифів на оплату окремих видів ритуальних послуг»;
  - фізична особа-підприємець Новочинський Василь Васильович, РНОКПП «(інформація, доступ до якої обмежено)», на підставі рішення виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 26.04.2023 № 236 «Про встановлення суб'єкту господарювання тарифів на оплату окремих видів ритуальних послуг»;
  - фізична особа-підприємець Капканенко Христина Анатоліївна, РНОКПП «(інформація, доступ до якої обмежено)», на підставі рішення виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 11.10.2023 № 887 «Про встановлення суб'єкту господарювання тарифів на оплату окремих видів ритуальних послуг».
- (24) Ці ж самі суб'єкти господарювання мають право надавати ритуальні послуги з копання могили у 2024 році.
- (25) Згідно з рішенням виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 10.04.2023 № 194 «Про встановлення КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» тарифів на оплату окремих видів ритуальних послуг», яке міститься на порталі Миколаївської міської ради <https://mkrada.gov.ua>, КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» також

¹ РНОКПП тут та далі – реєстраційний номер облікової картки платника податків

мало/має право надавати ритуальні послуги з копання могили у період з липня по грудень 2023 року та у 2024 році.

- (26) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» листами від 09.06.2023 № 410 (вх. № 65-01/1136 від 20.06.2023), від 14.03.2024 № 197 (вх. № 65-01/749 від 18.03.2024) та від 01.05.2024 № 332 (вх. № 65-01/1341 від 09.05.2024) надало перелік суб'єктів господарювання, які в період з липня по грудень 2023 року мали та у 2024 році мають право надавати ритуальні послуги з копання могили та уклали з ним договори про надання ритуальних послуг, а саме:
- фізична особа-підприємець Кременецький Олександр Євгенович, РНОКПП «(інформація, доступ до якої обмежено)» (договір від 29.11.2022 б/н);
  - товариство з обмеженою відповідальністю «Довник-Бізнес», ідентифікаційний код юридичної особи «(інформація, доступ до якої обмежено)» (договори від 14.03.2023 № 26 та від 08.01.2024 № 4-РК-24);
  - фізична особа-підприємець Головка Наталія Вікторівна, РНОКПП «(інформація, доступ до якої обмежено)» (договори від 01.03.2023 № 12 та від 25.01.2024 № 12-РК-24);
  - фізична особа-підприємець Витвицький Валентин Іванович, РНОКПП «(інформація, доступ до якої обмежено)» (договори від 10.03.2023 № 23 та від 07.02.2024 № 18-РК-24);
  - фізична особа-підприємець Новочинський Василь Васильович, РНОКПП «(інформація, доступ до якої обмежено)» (договір від 12.04.2023 № 43);
  - фізична особа-підприємець Капканенко Христина Анатоліївна, РНОКПП «(інформація, доступ до якої обмежено)» (договір від 06.02.2024 № 17-Р-24).
- (27) Отже, товарними межами ринку є ритуальні послуги з копання могил.
- (28) Територіальними (географічними) межами ринку ритуальних послуг з копання могил є межі міста Миколаєва, на кладовищах якого КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» та суб'єкти господарювання, які уклали з ним договори про надання ритуальних послуг, здійснюють копання могил.
- (29) Листом від 31.07.2024 № 12539/02.02.01-40/09/020/24 (вх. № 65-01/2111 від 31.07.2024) виконавчий комітет Миколаївської міської ради повідомив, що Рішення № 506 визнане таким, що втратило чинність на підставі рішення виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 24.07.2024 № 1270 «Про затвердження Порядку відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України».
- (30) Таким чином, часові межі ринку ритуальних послуг з копання могил визначені як проміжок часу з 12 липня 2023 року (дати прийняття Рішення № 506) до 24.07.2024 (дати, з якої Рішення № 506 визнане таким, що втратило чинність), тобто проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між суб'єктами господарювання – продавцями та споживачами утворювала ринок товару із сталою структурою.
- (31) З огляду на наведене, ринок ритуальних послуг з копання могил є конкурентним (потенційно конкурентним), а отже, між суб'єктами господарювання – надавачами ритуальних послуг з копання могили, ураховуючи КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», наявна конкуренція.

4. Обставини справи

- (32) Під час здійснення державного контролю за дотриманням органами державної влади, органами місцевого самоврядування, органами адміністративно-господарського управління та контролю та суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на регіональних ринках ритуальних та суміжних з ними послуг у територіальних (географічних) межах Миколаївської області Відділенням установлено, що 12.07.2023 виконавчим комітетом Миколаївської міської ради ухвалено рішення № 506, яким затверджено Порядок відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, (далі – Порядок відшкодування витрат).
- (33) Порядок відшкодування витрат визначав механізм фінансування та використання коштів бюджету Миколаївської міської територіальної громади для здійснення відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.
- (34) Згідно з пунктом 3 Порядку відшкодування витрат відшкодування понесених витрат за копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом) здійснювалося департаментом праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради за рахунок коштів бюджету Миколаївської міської територіальної громади, передбачених для реалізації заходів міської програми «Соціальний захист» на 2020-2023 роки, затвердженої рішенням Миколаївської міської ради від 20.12.2019 № 56/60 «Про затвердження міської програми «Соціальний захист» на 2020-2023 роки» (зі змінами та доповненнями), на підставі Договору про відшкодування витрат за копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом), укладеного між КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» та департаментом праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради, на підставі цін, затверджених КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», та які не перевищують середню ціну за копання могили.
- (35) Рішенням виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 10.04.2024 № 590 до пункту 3 Порядку відшкодування витрат унесені зміни, а саме слова та цифри «рішенням Миколаївської міської ради від 20.12.2019 № 56/60 «Про затвердження міської програми «Соціальний захист» на 2020-2023 роки» замінені словами та цифрами «рішенням Миколаївської міської ради від 27.12.2023 № 27/1 «Про затвердження міської програми «Соціальний захист» на 2024-2026 роки».
- (36) Відповідно до пункту 4 Порядку відшкодування витрат договір про відшкодування витрат за копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом) укладався на загальну суму відповідно до кошторису витрат на відповідний рік.
- (37) За умовами пункту 5 Порядку відшкодування витрат відшкодування витрат за копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом) здійснювалося за безготівковим розрахунком, на підставі наданих КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» в термін до 05 числа місяця наступного за звітним до департаменту праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради документів:
- рахунку витрат;
  - акту виконаних робіт за місяць;
  - копії свідоцтва про смерть військовослужбовця;

- копії документа, який підтверджує участь загиблого (померлого) військовослужбовця у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.
- (38) Виконавчий комітет Миколаївської міської ради в додатках до листа від 01.05.2024 № 5340/02.02.01-40/08/8/24 та КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» в додатках до листа від 01.05.2024 № 332 надали копії договору від 26.09.2023 № 327 про відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця терміном дії до 31.12.2023 та додаткових угод до нього від 02.10.2023 № 1, від 18.12.2023 № 2, від 22.12.2023 № 3 та договору від 26.01.2024 № 7 про відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця терміном дії до дати припинення або скасування воєнного стану в Україні, оголошеного Указом Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про ведення воєнного стану в Україні», але не пізніше 31.12.2024.
- (39) Ціна договору від 26.09.2023 № 327 про відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця з урахування змін, унесених додатковими угодами від 18.12.2023 № 2 та від 22.12.2023 № 3, становила «(інформація, доступ до якої обмежено)» гривень, договору від 26.01.2024 № 7 про відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця – «(інформація, доступ до якої обмежено)» гривень.
- (40) Додатком № 1 до договорів від 26.09.2023 № 327 та від 26.01.2024 № 7 про відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця є калькуляції КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» на витрати за копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом) загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, інформація з яких наведена в Таблиці 1.
- (41) Тарифи, наведені в зазначених калькуляціях, відповідають тарифам, установленим рішенням виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 10.04.2023 № 194 «Про встановлення КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» тарифів на оплату окремих видів ритуальних послуг».

Таблиця 1

Найменування послуги	Тариф за одиницю виміру, грн	Характеристика робіт
Копання могили ручним способом у ґрунті І групи розміром 1,1 х 0,7 х 0,8 м: - немерзлий - мерзлий	263,00 457,00	Розмітка на ґрунті окреслення могили, розпушення ґрунту ручним способом, викидання ґрунту на бровку, зачищення дна та стінок могили, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили з оформленням намогильного насипу, встановлення реєстраційної таблички, одноразове прибирання біля могили.
Копання могили ручним способом у ґрунті ІІ групи розміром 1,1 х 0,7 х 0,8 м: - немерзлий - мерзлий	340,00 541,00	
Копання могили ручним способом у ґрунті І групи розміром 1,6 х 0,95 х 2,0 м: - немерзлий - мерзлий	1 227,00 2 129,00	Розмітка на ґрунті окреслення могили, розпушення ґрунту ручним способом, викидання ґрунту на бровку, зачищення дна та стінок могили, опускання труни з тілом померлого в могилу,

Копання могили ручним способом у ґрунті ІІ групи розміром 1,6 х 0,95 х 2,0 м: - немерзлий - мерзлий	1 682,00 2 771,00	закопування могили з оформленням намогильного насипу, встановлення реєстраційної таблички, одноразове прибирання біля могили.
Копання могили ручним способом у ґрунті І групи розміром 2,0 х 1,0 х 2,0 м: - немерзлий - мерзлий	1 614,00 2 800,00	Розмітка на ґрунті окреслення могили, розпушення ґрунту ручним способом, викидання ґрунту на бровку, зачищення дна та стінок могили, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили з оформленням намогильного насипу, встановлення реєстраційної таблички, одноразове прибирання біля могили.
Копання могили ручним способом у ґрунті ІІ групи розміром 2,0 х 1,0 х 2,0 м: - немерзлий - мерзлий	2 213,00 3 647,00	
Копання могили ручним способом у ґрунті І групи розміром 2,4 х 0,95 х 2,0 м: - немерзлий - мерзлий	1 841,00 3 192,00	
Копання могили ручним способом у ґрунті ІІ групи розміром 2,4 х 0,95 х 2,0 м: - немерзлий - мерзлий	2 523,00 4 158,00	Розмітка на ґрунті окреслення могили, розпушення ґрунту ручним способом, викидання ґрунту на бровку, зачищення дна та стінок могили, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили з оформленням намогильного насипу, встановлення реєстраційної таблички, одноразове прибирання біля могили.
Копання могили механізованим способом з доопрацюванням вручну розміром 2,4 х 0,95 х 2,0 м: - немерзлий - мерзлий	1 746,00 2 715,00	
		Викопування могили екскаватором, зачищення дна та стінок могили, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили з оформленням намогильного насипу, встановлення реєстраційної таблички, одноразове прибирання території біля могили.

- (42) За інформацією виконавчого комітету Миколаївської міської ради, наданою листами від 01.05.2024 № 5340/02.02.01-40/08/8/24 та від 22.07.2024 № 11841/02.02.01-40/08/8/24 (вх. № 65-01/2121 від 31.07.2024), КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» в період з 12.07.2023 по 31.12.2023 надано «(інформація, доступ до якої обмежено)» послуг з копання могили загиблого (померлого) військовослужбовця Збройних сил України та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, в період з 01.01.2024 по 30.06.2024 – «(інформація, доступ до якої обмежено)» таких послуг.
- (43) Цими ж листами виконавчий комітет Миколаївської міської ради та КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» листами від 01.05.2024 № 332 та від 22.07.2024 № 582 (вх. № 65-01/2087 вх. від 29.07.2024) повідомили, що КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» з місцевого бюджету відшкодовані витрати за копання могили у сумі «(інформація, доступ до якої обмежено)» гривень за липень-грудень 2023 року та в сумі «(інформація, доступ до якої обмежено)» гривні – за січень-червень 2024 року.
- (44) Також виконавчий комітет Миколаївської міської ради зазначив, що згідно з чинною редакцією Рішення № 506 інші суб'єкти господарювання, які надають ритуальні послуги з копання могили, не мали права на укладання договорів про відшкодування

витрат на копання могили з департаментом праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради.

- (45) Отже, виконавчий комітет Миколаївської міської ради Рішенням № 506 надав окремому суб'єкту господарювання (КП ММР «Миколаївська ритуальна служба») переваги на ринку ритуальних послуг з копання могил (у вигляді відшкодування саме йому з місцевого бюджету витрат за копку могил), які ставили його у привілейоване становище стосовно конкурентів (інших учасників ринку ритуальних послуг з копання могили, для яких виконавчий комітет Миколаївської міської ради не передбачив можливості укладення договорів на відшкодування вказаних витрат), що могло призвести до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг з копання могил.
- (46) Листом від 31.07.2024 № 12539/02.02.01-40/09/020/24 виконавчий комітет Миколаївської міської ради повідомив, що Рішення № 506 визнане таким, що втратило чинність на підставі рішення виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 24.07.2024 № 1270 «Про затвердження Порядку відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України».
- (47) Відповідно до цього Порядку відшкодування понесених витрат за копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом) здійснюється департаментом праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради за рахунок коштів бюджету Миколаївської міської територіальної громади, передбачених для реалізації заходів міської програми «Соціальний захист» на 2024-2026 роки, затвердженої рішенням Миколаївської міської ради від 27.12.2023 № 27/1 «Про затвердження міської програми «Соціальний захист» на 2024-2026 роки», на підставі Договору про відшкодування витрат за копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом), що укладається між надавачем послуг та департаментом праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради, відповідно до чинного законодавства України, на підставі цін, затверджених надавачем послуг, та які не перевищують середню ціну за копання могили.
- (48) Тобто, у разі надання послуги з копання могили загиблого (померлого) військовослужбовця кожен із надавачів такої послуги може отримати відшкодування відповідної витрати, уклавши з департаментом праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради Договір про відшкодування витрат за копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом).
- (49) Окрім того, виконавчий комітет Миколаївської міської ради листом від 31.07.2024 № 12539/02.02.01-40/09/020/24 проінформував, що договір між департаментом праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради та КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» від 26.01.2024 № 7 про відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця розірвано 30.07.2024, та на підтвердження цього факту надав копію додаткової угоди від 30.07.2024 № 2.
- (50) Отже, порушення законодавства про захист економічної конкуренції припинено виконавчим комітетом Миколаївської міської ради, належні умови конкуренції між суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на ринку ритуальних послуг з копання могил у місті Миколаєві, поновлено.

5. Правова кваліфікація дій Відповідача

5.1. Антиконтентні дії Відповідача та негативний вплив на конкуренцію

- (51) Визначення виконавчим комітетом Миколаївської міської ради Рішенням № 506

КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» єдиним надавачем ритуальних послуг, якому відшкодовувалися витрати за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на території міста Миколаєва могло призвести до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг з копання могил унаслідок створення переваг для цього суб'єкта господарювання, які поставили його у привілейоване становище стосовно інших суб'єктів господарювання, що надають аналогічну послугу та є конкурентами на ринку ритуальних послуг з копання могил.

- (52) Під обмеженням конкуренції мається на увазі можливість настання негативних наслідків, що полягали у зміні об'єктивно існуючих факторів, які обумовлюють інтенсивність конкуренції та можливість учасників ринку конкурувати між собою на відповідному ринку на рівних умовах.
- (53) Унаслідок змін у стані конкуренції на зазначеному ринку виконавчим комітетом Миколаївської міської ради були створені сприятливі умови конкуренції для окремого суб'єкта господарювання (КП ММР «Миколаївська ритуальна служба»), в той час як для інших суб'єктів господарювання ці умови залишалися незмінними.
- (54) Отже, окремо визначений суб'єкт господарювання (КП ММР «Миколаївська ритуальна служба») мав переваги над іншими не завдяки власним досягненням, що є основною ознакою економічної конкуренції, а внаслідок дії зовнішніх факторів, одним із яких є вплив органу місцевого самоврядування (виконавчого комітету Миколаївської міської ради) у вигляді прийняття Рішення № 506, що, в свою чергу, могло мати негативний вплив на конкуренцію на ринку ритуальних послуг з копання могил, оскільки суб'єкти господарювання, які надають аналогічну з КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» послугу, були обмежені у можливості провадити господарську діяльність на рівних з ним умовах, адже за змістом Рішення № 506 вони були позбавлені можливості на відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на території міста Миколаєва.
- (55) Частиною першою статті 6 Господарського кодексу України (далі – ГК) визначені загальні принципи господарювання в Україні, одним із яких є забезпечення економічної багатоманітності та рівний захист державою усіх суб'єктів господарювання.
- (56) Відповідно до частини третьої статті 18 ГК органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необґрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності, чи запроваджують обмеження на ринку, не передбачене законодавством.
- (57) За умовами частини першої статті 25 ГК держава підтримує конкуренцію як змагання між суб'єктами господарювання, що забезпечує завдяки їх власним досягненням здобуття ними певних економічних переваг, внаслідок чого споживачі та суб'єкти господарювання отримують можливість вибору необхідного товару і при цьому окремі суб'єкти господарювання не визначають умов реалізації товару на ринку.
- (58) Частиною другою цієї ж статті передбачено, що органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне

становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції.

- (59) Згідно з частиною третьою вказаної статті уповноважені органи державної влади і органи місцевого самоврядування повинні здійснювати аналіз стану ринку і рівня конкуренції на ньому і вживати передбачених законом заходів щодо упорядкування конкуренції суб'єктів господарювання.
- (60) У відповідності до частини першої статті 40 ГК державний контроль за дотриманням антимонопольно-конкурентного законодавства, захист інтересів підприємців та споживачів від його порушень здійснюються Антимонопольним комітетом України відповідно до його повноважень, визначених законом.
- (61) Частиною першою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» обумовлено, що державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.
- (62) За умовами частини другої цієї ж статті суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (63) Відтак, дії виконавчого комітету Миколаївської міської ради, які полягли у визначенні рішенням від 12.07.2023 № 506 «Про затвердження Порядку відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України» КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» єдиним надавачем ритуальних послуг, якому відшкодовуються витрати за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на території міста Миколаєва, внаслідок чого цей суб'єкт господарювання опинився у привілейованому становищі порівняно із конкурентами, могли негативно вплинути на конкуренцію, а отже, не відповідали вимогам частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (64) Частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (65) Відповідно до абзацу сьомого частини другої цієї ж статті антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю визнається надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може

призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

- (66) Згідно з пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (67) Визначення виконавчим комітетом Миколаївської міської ради Рішенням № 506 КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» єдиним надавачем ритуальних послуг, якому відшкодовуються витрати за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на території міста Миколаєва, забезпечило йому гарантоване отримання певних переваг (збільшення обсягу робіт, прибутку), чим поставило його у привілейоване становище порівняно з конкурентами – іншими суб'єктами господарювання, які провадять господарську діяльність на ринку ритуальних послуг з копання могил. Тобто, КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» здобуло переваги над іншими суб'єктами господарювання не завдяки власним досягненням, а внаслідок прийнятого виконавчим комітетом Миколаївської міської ради Рішення № 506.
- (68) Таким чином, дії виконавчого комітету Миколаївської міської ради, які полягали у визначенні рішенням від 12.07.2023 № 506 «Про затвердження Порядку відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України» КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» єдиним надавачем ритуальних послуг, якому відшкодовуються витрати за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на території міста Миколаєва, внаслідок чого цей суб'єкт господарювання опинився у привілейованому становищі порівняно із конкурентами, є порушенням, передбаченим пунктом 3 статті 50, абзацом сьомим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, що стосувалися надання окремому суб'єкту господарювання переваг, які ставили його у привілейоване становище стосовно конкурентів, що могло призвести до обмеження конкуренції.
- (69) За нормою частини третьої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

6. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (70) На Подання з попередніми висновками, копія якого отримана Відповідачем 27.08.2024, останнім не наводилися докази, не подавалися клопотання, усні та/або письмові пояснення, міркування, заперечення тощо.

7. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення у справі

- (71) Отже, доказами, зібраними у справі, доводиться висновок адміністративної колегії Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету

України про те, що дії виконавчого комітету Миколаївської міської ради, які полягали у визначенні рішенням від 12.07.2023 № 506 «Про затвердження Порядку відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України» КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» єдиним надавачем ритуальних послуг, якому відшкодовуються витрати за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на території міста Миколаєва, внаслідок чого цей суб'єкт господарювання опинився у привілейованому становищі порівняно із конкурентами, є порушенням, передбаченим пунктом 3 статті 50, абзацом сьомим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, що стосувалися надання окремому суб'єкту господарювання переваг, які ставили його у привілейоване становище стосовно конкурентів, що могло призвести до обмеження конкуренції.

- (72) Згідно зі статтею 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11, Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, пунктом 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299, адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Визнати, що виконавчий комітет Миколаївської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи «(інформація, доступ до якої обмежено)»; місцезнаходження: «(інформація, доступ до якої обмежено)») своїми діями, які полягали у визначенні рішенням від 12.07.2023 № 506 «Про затвердження Порядку відшкодування витрат за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України» КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» єдиним надавачем ритуальних послуг, якому відшкодовуються витрати за копку могили загиблого (померлого) військовослужбовця ЗСУ та інших військових формувань України, які брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на території міста Миколаєва, внаслідок чого цей суб'єкт господарювання опинився у привілейованому становищі порівняно із конкурентами, вчинив порушення, передбачене пунктом 3 статті 50, абзацом сьомим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у

вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, що стосувалися надання окремому суб'єкту господарювання переваг, які ставили його у привілейоване становище стосовно конкурентів, що могло призвести до обмеження конкуренції.

Згідно з частиною першою статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення повністю або частково може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Колегії

Ірина ДАНИЧ